

پیشینه

بازی با سلامت مردم

مرغ: سالانه ۲ میلیون تن مرغ گوشتی به بازار عرضه می‌شود. مرغ نیز یکی از اقلام مصرفی روغن‌های خوراکی، لبنیات پالم‌دار و مرغ‌های هورمونی نیز بارها و بارها چالشی جدی را برای تولیدکنندگان و مصرف‌کنندگان ایجاد کرده است. با این حال، موضوع نان نیز ماجراهای امروز نیست و درست از همان زمان که در دولت محمود احمدی‌نژاد به یکباره قیمت نان با سیر صعودی روبه‌رو شد، توقع مردم نیز نسبت به کیفیت این محصول بالا رفت و حرف و حدیث‌هایی نسبت به کیفیت نان بر سر زبان‌ها افتاد. در زیر اقلام و خوراکی‌هایی را که در چند سال اخیر به همین سرنوشت گرفتار شده‌اند و انتقادات فراوانی نسبت به بی‌کیفیتی و نامرغوبیت‌شان شده مرور می‌کنیم.

نان: در همه دوران فراز و نشیب‌های زیادی را پشت سر گذاشته است. نان به‌عنوان قوت سفره‌های مردم یکی از اصلی‌ترین کالاهایی است که در سبید مصرفی خانوار قرار دارد، اما در سال‌های اخیر به یکباره قیمتش آن‌قدر بالا رفت که باعث اعتراض شدید مردم به‌خصوص قشر کم‌درآمد جامعه شد. با همه اینها انتظار می‌رفت که افزایش قیمت نان باعث بهتر شدن کیفیتش شود، اما این‌طور هم نشد و در سال ۹۰ اعتراض‌ها نسبت به کیفیت نان آغاز شد. درست بعد از اجرای قانون هدفمندسازی یارانه‌ها که با اجرای قانون هدفمند کردن یارانه‌ها با پرداخت نقدی مبلغی برای تهیه نان به‌صورت ماهانه، توزیع آرد یارانه‌ای به واحدهای تولیدی قطع شد، موضوع بی‌کیفیت‌شدن نان هم پیش آمد. اگرچه مسئولان دولت نهم به ریاست جمهوری محمود احمدی‌نژاد این مسأله را رد می‌کردند، اما به عقیده بیشتر کارشناسان و تحقیقات میدانی از نانواهای نشان داد کیفیت نامطلوب گندم تولید داخل یکی از عوامل افت کیفیت نان بوده است.

ماجرای بی‌کیفیتی اقلام خوراکی تنها مختص به نان نیست. در سال‌های اخیر خطر مصرف روغن‌های خوراکی، لبنیات پالم‌دار و مرغ‌های هورمونی نیز بارها و بارها چالشی جدی را برای تولیدکنندگان و مصرف‌کنندگان ایجاد کرده است. با این حال، موضوع نان نیز ماجراهای امروز نیست و درست از همان زمان که در دولت محمود احمدی‌نژاد به یکباره قیمت نان با سیر صعودی روبه‌رو شد، توقع مردم نیز نسبت به کیفیت این محصول بالا رفت و حرف و حدیث‌هایی نسبت به کیفیت نان بر سر زبان‌ها افتاد. در زیر اقلام و خوراکی‌هایی را که در چند سال اخیر به همین سرنوشت گرفتار شده‌اند و انتقادات فراوانی نسبت به بی‌کیفیتی و نامرغوبیت‌شان شده مرور می‌کنیم.

نان: در همه دوران فراز و نشیب‌های زیادی را پشت سر گذاشته است. نان به‌عنوان قوت سفره‌های مردم یکی از اصلی‌ترین کالاهایی است که در سبید مصرفی خانوار قرار دارد، اما در سال‌های اخیر به یکباره قیمتش آن‌قدر بالا رفت که باعث اعتراض شدید مردم به‌خصوص قشر کم‌درآمد جامعه شد. با همه اینها انتظار می‌رفت که افزایش قیمت نان باعث بهتر شدن کیفیتش شود، اما این‌طور هم نشد و در سال ۹۰ اعتراض‌ها نسبت به کیفیت نان آغاز شد. درست بعد از اجرای قانون هدفمندسازی یارانه‌ها که با اجرای قانون هدفمند کردن یارانه‌ها با پرداخت نقدی مبلغی برای تهیه نان به‌صورت ماهانه، توزیع آرد یارانه‌ای به واحدهای تولیدی قطع شد، موضوع بی‌کیفیت‌شدن نان هم پیش آمد. اگرچه مسئولان دولت نهم به ریاست جمهوری محمود احمدی‌نژاد این مسأله را رد می‌کردند، اما به عقیده بیشتر کارشناسان و تحقیقات میدانی از نانواهای نشان داد کیفیت نامطلوب گندم تولید داخل یکی از عوامل افت کیفیت نان بوده است.

عکس: نسیم تقهانی / شرفند

کیفیت نان به راه افتاد، مرکز پژوهش‌های غلات، روی ۷۰۰ نمونه گندم تولیدی کشور در سال جاری سنجش کیفی انجام داد. نتایج به دست آمده از این آزمایش افزایش کیفیت گندم در سال جاری نسبت به سال گذشته را نشان می‌دهد. با این حال، آن‌جا که مهم‌ترین علت پایین بودن کیفیت آرد و نان تولیدی در مصاحبه برخی کارشناسان، استفاده از گندم داخلی و کیفیت پایین گندم‌هایان شده است، حیدرعلی نصر، رئیس مرکز پژوهش‌های غلات اعلام نرخ منطقی را شاه‌کلید ارتقای کیفیت نان دانست و با تأکید بر این که گندم تولید داخل از کیفیت لازم برخوردار است، گفت: «قیمت‌تان باید منطقی شود».

حالا که صحبت‌های ضد و نقیض در خصوص نان هنوز به اثبات نرسیده است، چه باید کرد؟ آیا کیفیت نان واقعا نامرغوب است؟ حالا که دولت یازدهم و احمدی‌نژاد دوباره به آماج دوران خود کفایتی گندم (دولت‌سیدمحمد خاتمی) رسیده‌اند، ایایی کیفیتی نان آن هم با سیر صعودی قیمت واقعت دارد؟ آیا حالا که در زمینه گندم به خود کفایتی رسیدیم، کیفیت نان امروز مثل آنست که در دولت هفتم و هشتم نیز به دست مردم می‌رسید؟ امروز در صفحه «یک پرسش چند پاسخ» با کارشناسان در رابطه با کیفیت گندم و نان صحبت کردیم که در ادامه می‌خوانید.

آیا «نان» قاتل جان است؟

جنجال نان و نمک دو وزیر

نمایندگان «کمیسیون بهداشت و درمان» و «کمیسیون کشاورزی» مجلس شورای اسلامی به «شهروند» قول پیگیری و شفاف‌سازی در خصوص کیفیت نان را دادند

ماجرای چیست؟

به‌ناز مقدسی | جنجال بر سر نان است. حالا که ایران به خود کفایتی گندم رسیده و انتظار می‌رود حداقل «نان» اصلی‌ترین غذای ایرانیان کیفیت مرغوبی داشته باشد، اما خبر از نامرغوبیتش به گوش می‌رسد. جنجال دو وزیر بر سر نان و نمک از آن‌جا شروع شد که وزیر بهداشت از نامرغوب بودن کیفیت گندمی که به دست ناوهای می‌رسد، خبر داد و از استفاده بیش از حد مجاز نمک و جوهر نمک در نان‌ها انتقاد کرد و از آن سو وزیر جهاد کشاورزی با تکذیب این موضوع از مرغوبیت کیفیت گندم در ایران دفاع کرد.

این صحبت‌ها و جنجالی که بر سر کیفیت نامرغوب نان به راه افتاده است بار دیگر مردم را بر سر دوراهی استفاده از اصلی‌ترین ماده غذایی سفره‌های‌شان قرار داد. این روزها که خبرها به واسطه شبکه‌های اجتماعی و تلگرام به سرعت در حال منتشر شدن و دست‌به‌دست چرخیدن است، جنجال نان بار دیگر به تردید استفاده از اقلام خوراکی نامرغوب دامن زده است. کدام یک از این دو واقعت دارد؟ آیا گندم‌های تولیدی کشور صادر می‌شوند و گندم‌های نامرغوب و وارداتی نصیب ناو و سفره‌های ایرانی شده است یا صحبت‌های اخیر وزیر بهداشت اظهار نظری غیر کارشناسی بوده است؟

نان با کیفیت، نان بی کیفیت

ماجرا شایعه نیست. صحبت از انتقادهای دو وزیر دولت دوازدهم به حوزه کاری و مسئولیت‌های یکدیگر است. هفته گذشته دکتر سیدحسن هاشمی در حاشیه همایش روز جهانی غذا از استفاده بیش از حد نمک در نان انتقاد کرد و گفت: «نان غذای اصلی در کشور است و اگر نان سالمی به مردم بدهیم، بخشی از وظیفه‌مان را انجام داده‌ایم. وزارت بهداشت برای شرکت‌های تولیدکننده مواد غذایی سخت‌گیری می‌کند تا نمک‌شان را به میزان یک گرم یا یک‌دهم گرم کاهش دهند، اما از آن طرف نانی در اختیار مردم قرار می‌گیرد که میزان نمک‌ش سه برابر مجاز است. زمانی که به نانوا می‌گوییم چرا به میزان زیاد از نمک استفاده می‌کنی؟ می‌گویند آردی که به من می‌دهند مناسب نیست و خمیرش شل است و در تنور می‌ریزد. بنابراین باید گندم وارداتی را با آن مخلوط کنیم. من درباره این ادعای نانوايان بررسی کردم و فهمیدم که حرف‌هایان درست است. بنابراین باید گندمی وارد کنیم تا نانوا نان خوبی به مردم عرضه کند؛ چرا که اگر مشکل نان حل شود، از بروز بخشی از بیماری‌ها پیشگیری می‌شود. ما به دنبال کاهش نمک و عدم استفاده از جوهر نمک در نان هستیم. در حال حاضر در برخی موارد جوهر نمک گاهی با همین عنوان و گاهی با عنوان مخمر در نان استفاده می‌شود و بخشی از بیماری‌های گوارشی مردم به همین دلیل است. بنابراین مانگران بروز بیماری‌هایی هستند که مرتبط با عملکرد سلایز دستگاه‌هاست و امیولوریم مسئولان مرتبط به این موضوعات توجه کنند».

صحت‌های وزیر بهداشت کافی بود تا وزارت کشاورزی نسبت به گندم تولیدی کشور مورد اتهام اخبار ضد و نقیض می‌تواند در هر حوزه‌ای باشد اما وقتی ارتباط مستقیمی با زندگی روزمره مردم داشته باشد، بار سنگین‌تری دارد. همین هم شد که بعد از صحبت‌های اخیر وزیر بهداشت در خصوص نامرغوب بودن کیفیت نان افراد زیادی در این خصوص اظهار نظر کردند. قاسم زراعتکار، رئیس اتحادیه نانوايان تهران یکی از نخستین کسانی بود که به دنبال صحبت‌های قاضی‌زاده هاشمی، وزیر بهداشت گفت: «از زمان اظهارات وزیر بهداشت خطاب به اتحادیه نانوايان برای کنترل مصرف نمک در نان میزان مصرف نمک از

قرار بگیرد، همین هم شد که وزیر جهاد کشاورزی به سخنان اخیر وزیر بهداشت مبنی بر کیفیت نامطلوب گندم و استفاده اجباری نانوايان از نمک واکنش نشان داد. محمود جحتی در این باره گفت: «مردم ایران بهترین نان را در هزاران سال گذشته تولید می‌کنند و نمک هم نمی‌زنند، چند دهه‌ای است که گندم از خارج کشور وارد می‌شود. نمی‌دانم وزیر بهداشت چه گفته است اما امروز در حد نیاز گندم داریم و به لطف خدا این امکان را داریم که گندم به حد کافی داشته باشیم و با وجود استفاده از گندم و آرد ایرانی شنیده می‌شود که نان‌ها شور یا بی‌کیفیت است. در حالی که این موضوع در مرکز پژوهشگاه آرد و نان مورد بررسی قرار می‌گیرد و نتیجه تحقیقات، این موضوع را تأیید نمی‌کند، بلکه باید دید مشکل نانوا چه بوده است.»

واکنش‌های متفاوت

اخبار ضد و نقیض می‌تواند در هر حوزه‌ای باشد اما وقتی ارتباط مستقیمی با زندگی روزمره مردم داشته باشد، بار سنگین‌تری دارد. همین هم شد که بعد از صحبت‌های اخیر وزیر بهداشت در خصوص نامرغوب بودن کیفیت نان افراد زیادی در این خصوص اظهار نظر کردند. قاسم زراعتکار، رئیس اتحادیه نانوايان تهران یکی از نخستین کسانی بود که به دنبال صحبت‌های قاضی‌زاده هاشمی، وزیر بهداشت گفت: «از زمان اظهارات وزیر بهداشت خطاب به اتحادیه نانوايان برای کنترل مصرف نمک در نان میزان مصرف نمک از

نظر مخالف

مرغوبیت بی‌چون و چرای «گندم»

آن طرف هم خیلی ساده و راحت آن را پخت می‌کنند. طبیعی است که از چنین فرآیندی نان خوب حاصل نمی‌شود. در چنین فرآیندی هر گندمی هم که باشد، نان خوبی از آن به دست نخواهد آمد. برخی از نانوايان‌ها قدر نان را می‌دانند. مثلا نانوايان‌های زاهدان هم از نان‌شان آرزو قابل می‌شوند که حتی درای دور ریز هم نندارد. بنابراین باید گفت متأسفانه هیچ‌گونه کنترل و نظارتی در فرآیند تولید و پخت نان صورت نمی‌گیرد و همین هم شده که شاید در برخی از نانوايان‌ها مواد افزودنی مثل نمک یا جوهر نمک به مواد اولیه‌ها اضافه می‌شود. نیکزادی پناه در پایان با توجه به اهمیت این موضوع به‌خصوص برای مردم کشور به «شهروند» قول پیگیری و شفاف‌سازی آن را از طریق کمیسیون کشاورزی و مجلس شورای اسلامی می‌دهد و در این باره اظهار می‌کند: «داره تعزیرات باید نظارت کامل بر نانوايان‌ها داشته باشد. از طرف دیگر شورای آرد نان در مناطق و وزارت بازرگانی باید بر این امر نظارت کنند تا کالا و اقلام خوراکی با بهترین کیفیت به دست مردم برسد. با این حال، کمیسیون کشاورزی به‌طور قطع این موضوع را پیگیری خواهد کرد تا مردم با خیال راحت از نان استفاده کنند.»

حسین هاشمی
نیکزادی پناه - عضو کمیسیون کشاورزی مجلس | با انتشار خبر بی‌کیفیتی نان عزم جدی برای رفع ابهام از این موضوع ایجاد شده است. در این حوضه مشکلات زیادی وجود دارد. اما این تنها به دلیل نامرغوب بودن گندم نیست و موضوع برمی‌گردد به عدم نظارت. اینها را حسیب‌الله نیکزادی پناه، عضو کمیسیون کشاورزی مجلس به «شهروند» می‌گوید: «چند سال قبل ما بخش عمده‌ای از گندم مورد نیاز کشور را وارد می‌کردیم آن موقع می‌توانستیم بگوییم گندم کیفیت خوبی دارد. اما در دولت یازدهم به خود کفایتی گندم رسیدیم و الان گندم تولیدی بسیار با کیفیت است. بنابراین نهایتاً نمی‌توان گفت گندم مرغوب نیست، بلکه شاید در مواردی که بی کیفیت است مشاهده شده نظارتی وجود نداشته است.»

این نماینده مجلس معتقد است کنترل و نظارتی در نانوايان‌ها وجود ندارد و در این باره می‌افزاید: «پخت نان و خمیر کردن آرد دیگر فرآیندهای مهم است. اما متأسفانه در برخی از نانوايان‌ها خمیر را در داخل ظرف می‌ریزند و

نظر موافق

حلقه مفقوده در تولید نان بی کیفیت

بی کیفیت است. بنابراین در این فرآیند یعنی تولید مواد اولیه تا تولید نهایی محصول ممکن است اتفاقاتی بیفتد که در نتیجه خروجی‌اش این شده است.» این نماینده مجلس با بیان این که وزارت بهداشت قبل از مطرح کردن بی کیفیت نان قطعاً بارها بارها آن را آزمایش کرده است، در این باره می‌افزاید: «وزارت بهداشت مستند حرف می‌زند. این وزارت آزمایشگاه دارد، محصولات را آزمایش و کنترل می‌کند و در نهایت با توجه به نتیجه‌ای که از آزمایشات حاصل می‌شود، اطلاع‌رسانی می‌کند. بنابراین قطعاً صحبت‌های وزیر بهداشت صحیح است. اما این علت این موضوع چیست، نیاز به بررسی‌های بیشتری دارد.» حمد حمزه در پایان قول پیگیری این ماجرا را در مجلس به «شهروند» می‌دهد و در این باره می‌گوید: «هر شرایط فعلی که خبر بی کیفیتی نان رسانه‌ای شده، باید با گلدان‌ها و وزارت‌های دست‌اندر کار و متولی این موضوع برای شفاف‌سازی و رفع مشکل وارد عمل شوند. ما هم به‌عنوان نماینده مجلس در کمیسیون بهداشت و درمان به‌طور قطع این موضوع را در اولویت قرار می‌دهیم و به‌طور قطع در جلسه هفته آینده مشکل بی کیفیتی نان را مطرح می‌کنیم تا امنیت خاطر مردم را فراهم کنیم.»

احمد حمزه - عضو کمیسیون بهداشت و درمان مجلس شورای اسلامی | نتیجه و خروجی‌اش این بوده که نان بی کیفیت است. موضوعی که تنها به وزارت کشاورزی مربوط نیست، اما با این حال برخی از نانوايان‌ها بی کیفیت گندم واردی که به دست‌شان رسیده، از بی‌مندی بوده‌اند. حمد حمزه، عضو کمیسیون بهداشت و درمان مجلس شورای اسلامی یکی از نماینده‌هایی است که حرف وزیر بهداشت را در خصوص بی کیفیتی نان و مصرف نمک بیش از حد مجاز در خمیر مایه نان و کشاورزی برای بی کیفیتی نان وجود دارد، باید گفت در این بین یک حلقه سومی هم دخالت دارد. در واقع این حلقه سوم همان سازمان‌های مسئول نظارت و کنترل کیفی هستند. به این معنی که وزارت کشاورزی معتقد است گندمی که تولید می‌شود، مرغوب است و مشکلی ندارد و از آن طرف هم وزارت بهداشت مدعی است نانی که به دست مردم می‌رسد،

نظر کارشناس

کیفیت گندم باید بهبود یابد

تلاش‌های وزارت بهداشت، نمک در نان سنتی تعدیل پیدا کرد و الان در برخی از مناطق به ۱ درصد هم کاهش پیدا کرده است. با این حال در کشور ۸۵ درصد آرد نانوايان‌ها، آرد پانزده‌ای و ۱۵ درصد آرد آزاد است. یعنی هر آردی که از هر کارخانه از طرف شرکت خدمات بازرگانی به دست ناوایان برسد، ناوایان موظف است آن را استفاده کنند. بنابراین ناوایان‌ها حق انتخابی برای خرید نوع و مارک آرد ندارند و برخی از این آرد‌هایی کیفیت هستند.» گلو تن آرد ماده‌ای از آرد است که باعث کش آمدن خمیر و ترد شدن بافت نان می‌شود که نباید از حد استاندارد پایین‌تر باشد. بنابراین اگر گلو تن بیش از ۳۰ درصد باشد، خوب است و اگر کمتر از ۱۸ درصد باشد باعث خواهد شد تا ناوایان برای سفت شدن خمیر به آن نمک بیشتری اضافه کنند. زراعتکار در رابطه با این مشکل اظهار می‌کند: «گرما و فصل تابستان برای برخی از نانوايان‌های استان‌ها مشکل ایجاد می‌کند. در حالی که در این فصل نباید گلو تن آرد از ۲۶ پایین‌تر باشد، اما ممکن است گلو تن به ۱۹

یا به ۲۰ برسد. همین هم می‌شود که ناوایان مجبور می‌شود به اضافه کردن نمک خمیرش را با کیفیت‌تر کند. بنابراین مشخص نیست که منظور وزیر بهداشت کدام ناوایان‌ها یا کدام استان‌ها است، اما به هر حال این مشکل وجود دارد.» زراعتکار در پایان با بیان این که نان برکت سفره مردم کشور است، می‌افزاید: «ما در سال ۹۳ گندم خارجی داشتیم که اصلاً برای آرد و خمیر مایه‌ها با این گندم نمک مصرف نمی‌شد. اما در سال ۹۶ که به خود کفایتی گندم رسیده‌ایم، حالا همه گندم مصرفی و آرد‌ها تولید داخلی است. من ضمن خسته‌ناشدن به کشاورزان زحمتکش کشور که توانستند کشور را به خود کفایتی گندم برسانند، توصیه می‌کنم روی کیفیت گندم‌ها کار کنند. در نهایت هم از همه همکارانم خواهش می‌کنم نسبت به این موضوع احساس مسئولیت کنند تا نانی سالم به دست مردم برسد و از سفره‌های مردم دعای خیر همراهشان باشد.»

قاسم زراعتکار - رئیس اتحادیه نانوايان تهران | آرد تولید آرد و پخت نان باید بر نامرغوبی وجود داشته باشد. اگرچه کشور از سال گذشته به خود کفایتی در گندم رسیده، اما هنوز هم مشکلات زیادی بر سر راه مصرف‌کنندگان و خریداران این محصول وجود دارد. یکی از این مشکلات همین موضوع درگیری ناوایان با آرد‌های تولید شده از گندم است که کیفیت خوبی ندارند و در نهایت ناوایان را مجبور به استفاده از مواد افزودنی مضر مثل نمک بیش از حد مجاز کرده است. قاسم زراعتکار، رئیس اتحادیه نانوايان تهران در این باره به «شهروند» می‌گوید: «وزیر محترم بهداشت در همایش روز جهانی غذا اعلام کردند که میزان نمک در برخی از نان‌ها زیاد است. این در حالی است که میانگین نمک تا پیش از این در کشور ۱۸ درصد بود، اما در سال‌های اخیر با

منابع دیگر

ارتقای کیفیت نان نیاز به یک عزم جدی و همکاری همه دستگاه‌های مسئول و همچنین قیمت‌نهایی منطقی دارد. حالا که این روزها ماجرای بی کیفیتی نان علم شده است، مردم نیز سز گردان شده‌اند. اگر در رابطه با کیفیت و مرغوبیت گندم و نان‌ها نیاز به مطالعه بیشتر دارید، لینک‌های زیر را مطالعه کنید.

سلام: من نان هستم!

http://zendegisalam.khorasannews.com/newspaper/BlockPrint/31221

مردم از کیفیت نان در کشور ناراضی هستند

http://www.ghatreh.com/news/nn38545816

برای افزایش کیفیت نان، تنها کیفیت آرد موثر نیست

http://zanjan.isna.ir/Default.aspx?NSID=5&SSLID=46&NID=2166

ضد نقیض‌های ارتقای کیفیت نان

http://www.yjc.ir/fa/news/6276742/